

Forvandlingens fyrste

Olof Lagercrantz har givet svenskerne en formidabel erindringsbog om vennen og kollegaen Gunnar Ekelöf

Olof Lagercrantz

Jag bor i en annan värld
men du bor ju i samma
— Gunnar Ekelöf betraktad
av Olof Lagercrantz
Wahlström & Widstrand

Anmeldt af

Karsten Sand Iversen

Da Olof Lagercrantz for ti år siden forberedte en billedbiografi over Ekelöf, bad han Carl Olov Sommar skrive en ledsagende tekst. Denne voksede imidlertid og udkom i 1989, 600 sider lang, som selvstændig og autoritativ biografi — med ledsagende billeder.

Lagercrantz og Ekelöf var nære venner i godt 30 år til Ekelöfs død i 1968. Islæt i Lagercrantz' seneste bøger

har sandsynliggjort, at et stort erindringsstof var under bearbejdelse. Og nu foreligger da den ventede bog, der umiskendeligt lagercrantz arbejder i og hen over skellet mellem biografi og værk læsning. Stammen udgøres af optegnelser om Ekelöf gennem de fleste af årene. Langs den bevæger vi os frem gennem Ekelöfs liv og digtning, kredsende om den gennem disses væsentlige temaer. Metoden giver sig af en uanfægtet tro på, ja viden om de intime sammenhænge mellem levet og skrevet liv og deres evne til at åbne for tilegnelsen af værkerne: »Gunnar havde vænnet sig til at bruge sit liv til sin digtning.«

Med en rigdom af detaljer, replikker og situationer,

kærligt, rørende og usminket, fortæller Lagercrantz træk af samværet med den store lyriker, som i høj grad iscenesatte sig i poetiske personaer, mest markant nok i den sene fase som fyrste af Emgiön. Ekelöf iførte sig attributter, klædte sig ud, levede og legede sig ind i den anatoliske fyrstes lidelser — men råmaterialet var og blev hans eget livs lidelser og den dødelige strubekræft. Under et sygehusophold i denne periode var en fuglefjer svævet ind ad vinduet, Ekelöf samlede den op og skrev en strofe om den, og Lagercrantz er ikke sen til at se: »Han behøvede bare at foretage den ubetydelige ændring at forsyne vinduet med et gitter, og straks passede den ind i den fangede fyrstes historie

og var samtidig intim selvbiografi.« Enkelt og usøgt formår Lagercrantz gang på gang at kaste sådanne strejfflys ind i en tekst og anskueliggøre, hvordan digterens arbejde foregår, når en prosaisk tilfældighed forvandles til poetisk tegn.

»Jag bor i en annan värld...« giver et mangefacetteret portræt af en alvorligt legende forvandlingsfyrste, mættet af en nærværrets fortrolighed og sansesfylde, som ingen ordinær biografi, eller analyse, kunne præstere. Bogen fortæller desuden meget om glæder og smerter i et venskab og om en langmodig hustrus prøvelser og milde magt. Og man fængsles af det ekelöfske drama mellem højt og lavt. Det er bevægende. For inkarnerede elskere af Lagercrantz er den et velkomment appenkadiks til de selvbiografiske værker »Min første kreds« og »Et år i tresserne«. Som indføring i Ekelöfs verden er den ideel. Et kapitel herfra om Ekelöf og 'spritene' stod iøvrigt at læse i Standard nr. 2/94. Bogen er planlagt til udgivelse på dansk.